

UGODA Z PROKURATOREM,

CZYLI SKAZANIE BEZ ROZPRAWY - CZY TO MOŻLIWE?

Co oznacza tzw. „dobrowolne poddanie się karze”?

Dobrowolne poddanie się karze, to rozwiązanie dające podejrzanemu możliwość uzgodnienia z prokuratorem przyszłej kary. Po takich uzgodnieniach prokurator umieszcza w akcie oskarżenia stosowny wniosek i jeżeli sąd przychyli się do niego, następuje skazanie bez przeprowadzenia rozprawy. Uwzględniając wniosek prokuratora, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, warunkowo zawiesić jej wykonanie albo orzec wyłącznie środek karny.

Na jakim etapie postępowania podejrzany może złożyć taki wniosek?

Wniosek o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy kieruje do sądu wraz z aktem oskarżenia prokurator. Rolą zaś podejrzanego jest wyrażenie zgody na karę, jaką uzgodnił z prokuratorem. Najczęściej to prokurator będzie wychodził z taką propozycją, co nie oznacza, że sam podejrzany nie może zaproponować dla siebie określonego wymiaru kary przewidzianego przepisami, na który z kolei przystanie prokurator. Decyzję o tym, podejrzany powinien podjąć w toku postępowania przygotowawczego, a więc przed skierowaniem aktu oskarżenia do sądu. Umożliwi to zakończenie postępowania z jego udziałem bez konieczności uczestniczenia w rozprawie sądowej. Wyrok zapadnie na posiedzeniu, w którym strony, w tym oskarżony, mają prawo wziąć udział. Pełny przewód sądowy (rozprawa) ma m.in. znaczenie dla oddziaływania poprawczego, wychowawczego w stosunku do oskarżonego, może być przy tym stresującym przeżyciem dla sprawcy często przypadkowego przestępstwa (np. wypadku drogowego). Oprócz oszczędzenia czasu, uniknięcia dodatkowego stresu, jakim jest bez wątpienia uczestniczenie w rozprawie sądowej, sprawca przestępstwa może również wydatnie zaoszczędzić na wysokości kosztów postępowania, którymi w konsekwencji jest obciążany. Sprawa przed sądem kończy się z reguły w takim przypadku na jednym terminie.

Czy dla takiego „rozwiązania sprawy” podejrzany musi się przyznać do winy?

W pewnej części przypadków - wbrew powszechnej opinii - podejrzany nie musi wcale przyznać się do winy. Również fakt uzgodnienia z podejrzanym kary nie może być oceniany w kategoriach przyznania się do winy. Wynika to z tego, iż ustawodawca

wyszedł z założenia, że nieopłacalne jest prowadzenie kompleksowych postępowań przygotowawczych i sądowych skoro okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości.

Wskazać jednak należy, iż przyznanie się podejrzanego i jego szczerze wyjaśnienia mają istotny wpływ na wymiar kary, a w pewnej grupie spraw będą jedyną możliwością rozwiania wątpliwości prokuratora, jak też sądu, w zakresie tego, czy dana osoba rzeczywiście zasługuje na skorzystanie z dobrodziejstwa tej instytucji, czy wymierzona kara, np. z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jest w danym przypadku karą właściwą i wystarczającą.

Jakie są szczegółowe warunki umożliwiające skazanie bez rozprawy?

Są to:

- * sprecyzowanie we wniosku prokuratora uzgodnionych z oskarżonym kary zasadniczej i/lub środków karnych,
- * sprawa nie może dotyczyć występku zagrożonego karą przekraczającą 10 lat pozbawienia wolności,
- * okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości oraz postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte, pomimo nieprzeprowadzania rozprawy.

Za jakie przestępstwa możliwe jest skazanie bez przeprowadzenia rozprawy, czy może to być zbrodnia?

Jak już wspomniano, w grę wchodzi jedynie występki. W tym miejscu nie sposób wymienić wszystkich, ponieważ aktualnie aż 339 występków z części szczególnej kodeksu karnego w typach podstawowych, uprzywilejowanych i kwalifikowanych umożliwia skorzystanie z dobrodziejstwa art. 335 k.p.k. Skazanie bez rozprawy jest zasadniczo wyłączone tylko w przypadku popełnienia najcięższych przestępstw przewidzianych przez kodeks karny i inne ustawy, np. zabójstwa, gwałtu czy rozboju.

Czy sąd może nie zaakceptować porozumienia poczynionego pomiędzy podejrzanym a prokuratorem, w tym uzgodnionej kary?

Należy podkreślić, że podejrzany, który chce skorzystać ze skazania bez przeprowadzenia rozprawy musi uzgodnić z prokuratorem karę. Jeśli kara zostanie uzgodniona, to prokurator dołączy do aktu oskarżenia wnioski o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania rozprawy i wymierzenie oskarżonemu uzgodnionej z nim kary, wskazując ją we wniosku. Natomiast, jeżeli sąd nie podzieli poglądu

prokuratora i uzna, że nie zachodzi którykolwiek z warunków do uwzględnienia wniosku, w tym nie zaakceptuje proponowanego wymiaru kary, sprawa podlegać będzie rozpoznaniu na zasadach ogólnych, czyli sąd skieruje ją na rozprawę, wezwie pokrzywdzonego, świadków, biegłych oraz przeprowadzi wszystkie dowody.

Wyjątkowo sąd może jednak zwrócić uwagę stronom procesu, że określona modyfikacja wniosku przez prokuratora, po uzyskaniu zgody oskarżonego, sprawi, że sąd ostatecznie będzie mógł przychylić się do poprawionego wniosku.

Czy w sprawie, w toku której podejrzany zamierza poddać się dobrowolnie karze, może on korzystać z pomocy adwokata?

Tak, wynika to jego prawa do obrony. Zgoda na określony wniosek musi być wyrażona osobiście przez podejrzanego, który może korzystać z pomocy obrońcy. Obrońca jednak nie może zastąpić podejrzanego w osobistym wyrażeniu zgody na zastosowanie instytucji z art. 335 k.p.k.

Czy takie ograniczenie i skrócenie postępowania nie spowoduje skazania niewinnej osoby, która np. chcąc pozbyć się kłopotu dla tzw. „świętego spokoju” wyrazi zgodę na skazanie bez rozprawy?

Oczywiste jest, że wyrażenie zgody przez podejrzanego na skazanie w trybie art. 335 § 1 k.p.k. nie zwalnia sądu, ani prokuratora, od obowiązku zbadania, czy oskarżony jest rzeczywiście winny popełnienia zarzucanego mu przestępstwa, bowiem niezbędnym warunkiem stosowania art. 335 k.p.k. jest ustalenie sprawstwa osoby objętej wnioskiem. Postępowanie przygotowawcze w zakresie ustaleń faktycznych w zasadzie nie różni się dowodowo od postępowania w sprawie, w której prokurator nie kieruje w/w wniosku. Odstąpienie od dokonania określonych czynności możliwe jest tylko wówczas, gdy dotychczas zebrane dowody w sposób oczywisty potwierdzają popełnienie przez podejrzanego zarzucanego mu przestępstwa.

Czy pokrzywdzony może skutecznie sprzeciwić się skazaniu oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy?

Skazanie bez przeprowadzenia rozprawy jest jednym ze sposobów zakończenia postępowania karnego, jednakże porozumienie podejmowane jest pomiędzy oskarżonym a prokuratorem, nie zaś pomiędzy oskarżonym a pokrzywdzonym. Ustawa nie wymaga więc zgody pokrzywdzonego na wniosek prokuratora.

Podkreślić koniecznie należy, że obowiązkiem prokuratora w toku całego postępowania jest ochrona interesów pokrzywdzonego, w tym jego wszelkich roszczeń finansowych, a w pewnych wypadkach wnioskowanie do sądu o nałożenie określonych

obowiązków na skazanego, które w pośredni lub bezpośredni sposób mogą przyczynić się do realizacji interesu osoby pokrzywdzonej.

No właśnie, o jakich obowiązkach mowa?

W zależności od specyfiki sprawy w grę wchodzi przeproszenie pokrzywdzonego, zobowiązanie do wykonywania ciężącego na skazanym obowiązku łożenia na utrzymanie innej osoby, do wykonywania pracy zarobkowej, do nauki lub przygotowania się do zawodu, powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu, albo oddziaływaniom terapeutycznym lub uczestnictwu w programach korekcyjno-edukacyjnych, powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, powstrzymywania się od kontaktów z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób, aż po zobowiązanie skazanego do opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym oraz innego stosownego postępowania w okresie próby, jeżeli może to zapobiec popełnieniu ponownie przestępstwa. Nadto oczywiście sąd może zobowiązać skazanego do naprawienia szkody w całości lub w części.

Czy pokrzywdzony ma prawo wziąć udział w posiedzeniu sądu?

Tak, jest on zawsze zawiadamiany o terminie posiedzenia sądu. Ma prawo zgłosić oświadczenie o działaniu w charakterze oskarżyciela posiłkowego. Nie można bowiem zapominać, iż celem procesu karnego jest m.in. uwzględnienie prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego. Chodzi zwłaszcza o możliwość wykorzystania instytucji mediacji między pokrzywdzonym a podejrzanym, która stwarza szanse na naprawienie wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienie. Sąd może uzależnić uwzględnienie wniosku od naprawienia szkody w całości albo w części lub od zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Nadto, jeżeli sąd uzna za celowe - ze względu na możliwość porozumienia się oskarżonego z pokrzywdzonym w kwestii naprawienia szkody lub zadośćuczynienia - może odroczyć posiedzenie, wyznaczając stronom odpowiedni termin.

Podsumowując, stwierdzić należy, że skazanie bez przeprowadzenia rozprawy jest korzystnym rozwiązaniem dla sprawców przestępstw, chcących mieć wpływ na wymiar grożącej im kary. Także pokrzywdzony zyskuje szansę na szybsze wymierzenie sprawiedliwości sprawcy czynu, jak też zaspokojenie majątkowych roszczeń o charakterze kompensacyjno - odszkodowawczym.

**Autor: Paweł Mazur
Marek Bartosiewicz**

Źródła opracowania:

- Komentarz do ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U.97.89.555), [w:] J. Grajewski, L.K. Papryczki, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego.
- Komentarz, Tom I (art. 1-424). Zakamycze, 2006. Stan prawny: 2005.10.01
- strona internetowa http://www.czestochowa.so.gov.pl/so/mat_04.php
- <http://prawo-karne.wieszjak.pl/oskarzony-przed-sadem/87221,Dobrowolne-poddanie-sie-karze-i-skazanie-bez-rozprawy.html>

Przepisy prawne dotyczące instytucji „skazania bez rozprawy”:

art. 335 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z dnia 4 sierpnia 1997 r.)

art. 343 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z dnia 4 sierpnia 1997 r.)